

מוסף על המשורר
מס' 40 (871)
2 באוקטובר 1987
מ' בתשרי תשמ"ז

הדבר החשוב ביותר שעשית השנה — מרד
מנהיגותי האישית, הדבר החשוב ביותר שעשית
שליחותי את אשתי בהכנת הדיקטורט שלה. עד לקבלתה
הבונה לעבודה — אני לא מצליח להזכיר ברגע בשום דבר
שהיה חשוב במיוחד. מה שהתגבש אצלי השנה היא התנועה
שכרא לי לחזור לאקדמיה. שפוליטיקה זה לא כל כך בטחולי
או אתה מורש?

מאד יכול להיות. אני מתחיל לחשוב על זה ברגעונים. אני
עייף מזה. הדבר יותר מתאים לי להיות באוניברסיטה.
אם כך אין, אולי, טעם לשאול מה אתה מבטיח לעשות
בשנה הבאה?

בינתיים אני כפנים. נראה לי שאחר הדברים החשובים
והמרגשים שאעשה בשנה הבאה יהיה תנאים טובים יותר
כיום השואה הכא, בטקס שיערך באתר אושוויץ. אני כבר נרגש
לקראת המאורע.

מה אתה מאחל לעם ישראל?
שלום. משום שלום. תוצאות בחירות כאלו שיאפשרו הקמת
קואליציה של שלום.

ולדוני מילוא?
אין לי שום דבר אישי לאחל לו. לא יודע... שאפתנות חזק
את חיק המגן. שיפעל כמו שפעל בשלושת החודשים בהם היה
מופקד עלי, ובמיוחד, בעבר — כלכליות.

מה היה הדבר החשוב ביותר שעשית השנה?
אני לא אענה על זה.
אפשר לדעת למחז?
כן אני לא אקבע אם מה שעשית היה חשוב או לא. את
צריכים אחרים לעשות. אני לא מוכן. לא אעיר על עצמי בשום
מישור. לא מריני ולא אישי.

איהו דבר אתה מבטיח שתעשה בשנה הבאה?
אני אקריש תרבה מחשבות ופעילות לבדוק מה אוכל
על מנת לעצור את תהליך ההתפרדות שמריגת ישראל
הכל מתפרק — כלכלה, חברה, חינוך. אני אנסה לשכנע
שיותר אנשים שוו לא ורדד ושצריך לשנות הכל — וזה
במסגרת החינוך. להתחיל מהתחלה.

ומה אתה רוצה לאחל לעם ישראל לשנה הבאה?
שנת התמקחות. שחשם יפקח עיניים ויראה לקראת מה הוא
עלול להגיע.

מה הם מאחלים לעם ישראל ומה הם מאחלים זה לזה ובפרט השנה החדשה

מאת ורד לוי

מה היה הדבר החשוב ביותר שהבטחת וגם קיימת השנה?
לא עשיתי שום דבר חשוב ואת כל מה שהבטחתי קיימתי.
מה את מבטיחה לנו שתעשי בשנה הבאה?
מבטיחה להמשיך להיאבק. מבטיחה ללכת חזק על נושא
יהודים, ולהפוך אותה לעד ישראלית. להציג אותה מהנוסח.
מה יהיה רוצה לאחל לישראל לשנה הבאה?
אני מאחלת לעם ישראל שמידי יום יאזכור את המדינה
ושיקח אותה את דור ליד ואת ארץ שרון. אני מאחלת ומייחלת
לחלופי שלטון שיכבדו ערכים חזריה לחבונה.
ומה את מאחלת לאחלה בתוך
נסיעה טובה.
אבל הוא כבר בחיל...

אין דבר. שמידי, אני מאחלת לה מכל לב שתצא לשנה
שנתיים למסע תענוגות אורך ומבנה. רק שמידי.

מה היה הדבר החשוב ביותר שעשית השנה?
ההשקעה שהשקעתי בגוגית והינך הרתי וגם הינך
והדרי בכלל. ובן, והמאמצים שעשיתי לקידום רחמים וחילונים.
מאמצים שנשארו פרוץ

מוראלי, שבעתי אנשים דתיים להזמין אל בתיהם אנשים
חילוניים לשבת. שיראו מה זה והייתי עד להיבחר מפגשים
מהטוב הזה.

ומה אתה מבטיח שתעשה בשנה הבאה?
אני מבטיח לפעול להרכיב לגישור בין עיריית הפיתוח לבין
החברותיות. אני מתכוון להחליש על הרעש הזה חזק, אני
רוצה להביא לגורן חברתי, לצמצום הפער. ואעשה הכל למען
העם הזה.

מה יהיה רוצה לאחל לעם ישראל לקראת חג?
חיותי מאחל — שלום פנים אמת, שיתגבר על כל המתחים
והאיכות ויביא בסופו של דבר, גם לשלום היצוני.

מה היה הדבר החשוב ביותר שהבטחת וקיימת בשנה
החדשה?
החשוב ביותר — שהצלחתי לבלות שלוש שנים
תמימים כלי פוליטיקה עם הבנות והבנות שלי בחופשה
נהדרת.

אולי אתה רוצה לחשוב עוד קצת.
זה היה רצוני לגמרי. טוב. בתחום הוריתי — אני חושב
שהבנותי בוודאי כפרשת פולארד היתה אידע משמעותי. לא
פחות מזה, מעולתי שהביאה להשלמת ועיית חידות ולתחילת
הפנים הפנימי בתנועה.

מה הדבר החשוב ביותר שאתה מבטיח לקיים בשנה
הבאה?
לספד בכעית י"ש כבודה יסודית ולנבש מהלכים
אלטרנטיביים לוועידה הבינלאומית.
מה אתה רוצה לאחל לעם ישראל לשנה הבאה?
שנה שנה משמעותית. נקודה.
מה אתה מאחלת לשנה הבאה ליוסי שריד?
למה דווקא לו? טוב — קורס כל שיהיה בריא ואני מתכוון
לזה מכל הלב. שלא ייכנס ללחץ יחור בגלל דן כהן ורדי
צוקר. זהו העיקר. שימשיך, כמו שעשה בחמשה. להשוף
את ערונות של מפלגת העבודה מצד שמאל. בצד ימין — אני
כבר אטפל.

מה היה הדבר החשוב ביותר שעשית השנה?
החשוב שעשית?
הבטחתי ללחום עד שישן חזק שבר מינימום. לחמתי עם
אחרים — וניצחתי. אבל לצערי, התברר שלמקל יש שני קצוות.
בקצה השני, עם משכורות מנהלים ורעיונות ורעיונות בעלים
אנשים, גיל המעורבות לו השוויון, בידור עם ארגונים יפה —
הרבות שמוסמלת, יותר מכל את החברה הישראלית בשנה
שחלפת.

מה אתה מבטיח לשנה הבאה עלינו לטובה?
ללחום בכל כוחי שבשנה הבאה תיבחר בנסת ללא מאיר
כהנא, בין חשאר, גם על מנת שנוכל לספור יותר קלות, כמה
והניסטים יושבים בנסת.

מה בריבוי לעם ישראל לשנה הבאה?
שכמה שיותר שרים ישרו בשנה הבאה כמה שיותר וסן
בחריל, ואת, עד להודיע חרשה — כשתקום ממשלה חדשה.
מי וזה הדבר החשוב שאתה חיי מודת מחובב ומת אתה
מאחל לו?

מיהו לא צריך לומר. וזהו בריבוי אצלי לשנה הבאה: שיש
לו לבטח ובשלוח בחחית. תחת גפנו ותחת תאנתו. שיהפנט
משיליקי בכשנותיו עד קץ ערד, וימתין בסבלנות, בעל ארץ
הלכנו, למשפטו.

מאיר ורדי

מדינת ישראל

העבאה כערינס ערבו

(עמוד ראשון)

לאור החלטת המעצמות הגדולות לצמצם את מספר השיליים הגרעיניים לפחות קצו ובינוי, עולה שוב המשא הגרעיני בקשר למספר הערבי' עוראלי. ראשיתו של הדיון על החימוש ועד למלחמת יום הכיפורים. מבט חדש. ביק מחור ספר בכחובים

מאת שלמה אהרונסון

הסיונות הערבית שניתנה לפעילות הקונגרסית מית והגרעינית של ישראל בראשית 1966 נמשכה באורח עקבי מהקמתו של כור ריסונה בראשית שנות ה-60. בסכרוא 1966 סען פרשן מצרי בכיר, כי ישראל מפניצ דרימנעיו סרגס, ווטרי, המסוגל לשאת אטומית אחת כ-60 קילוטון. הפרשן המצרי היה מורע, ככל הנראה למבולחיו של המפציץ האטומי והפציר ההגות כי ישראל המזינה בצרפת סיל קרקעיקוק מרגם, מרסל-דאסן 660, הוא הוסיף וטען כי, השימוש המעשי וההגיוני בטילים אלה הוא ולשם גישורם של ראשי תן גרעיניים, ודבר זה מוכיח כי ישראל עוסקת במיתות נשק אטומי.

ישראל לא חתמה מתחילה בחימוש אחרי אמצעי שיגור (כמו טילים, אילולא חיתה בטוחה בכך, שהיא עומדת להצליח במיתות נשק גרעיני בעתיד הקרוב).

לאחר מכן, מייחס הפרשן הערבי לישראל תחושה של חרשות יתרה בעניין הגרעיני. לנכות האפשרות שמעצמות העל תסבכנה ביניהן על איסור התפוצה של נשק זה בעולם — שאמנם הסכימו עליו מאוחר יותר (1968). אחיו פרשן מייחס לישראל תבנית למלחמה מנע, שתקדים מלחמת מנע ערבית לניתון ריסונה, וכן למלחמת כיבוש, כדי להשתלט על מקורות הדידן ואף על הגדה המערבית. בין זה וזה השלים ישראל את פיתוחו של נשק גרעיני ותוריע על כך, באורח דרמטי. — עי עריכת נוסח גרעיני עי מסירת הודעה ברוח זו לאו"ם, הוא תוכל לקדם כל התקפת נגד ערבית להתחלת השטחים הכבושים.

בסיוע המפליג והרמיוני, חתם מלחמה 1966, יש בל את גרעין שערציו לדשם אחיו למינהו, יש לשים לב עוד לחמשן סיוענו של הפרשן המצרי, ואם נגדו אפילו, כי גם הערבים יצליחו מצרים להשיג נשק אטומי ודומה. — חרי מצב הדרת הערבי' שיוצר כחוצה מה, יקטן ויבטל את המצב שיוצר באיור, כי ששאל הצליח, לכות בשלילה, יתכן, אף, שהיה למעשה התורמות והאחרונה שבידי ישראל להתפשטות, כטרם יוצד מצב של "דחלעה חרית אטומית" בינה לבין הערבים.

לדור חרבים אלה אפשר לומר כי כבר מלחמה 1967 היו מרשנים במיתות ערב שיתחו לו נוסח אטומי, הערבים העריכו על

פי סרטומם אלה שישאל מסתחת פוטנציאל גרעיני, וכי זה דוכשת טילים באליסטיים למטרה זו מצרפת. הם לא ידעו מני תחמש הפוטנציאל הזה וקיוו לשים לו סגר על קיד מלחמה מתעת, שמטרתה הססורשת וחתה הדס דימונה, וכן בעותה הנס בידמעצמתי למציעת התפוצה של נשק זה. קודם לכן ניתנה מפרס ייצר טילים נושאי ראשנים בלתי קונטרוציונליים מספולת גרעיני, כגון: קרבאלט, שקיוותה לקנות כשוק הבינלאומי. בעותה מרעיש גרמיים, אולם נבשלה בכך, מלחמה 1967 פדצה על רקע זה המלחמה היתה נסתיימה כפי שנתיימה.

והנה מצאו הערבים את עצמם כמצב, שבו היו בידי ישראל גם שטחים כבושים, ככל שנפלו בידה בחיסת הדעת וגם על פי הפרסומים סוטנציאל גרעיני — אם גם איכרה את קשרה המיוחדים עם צרפת של הדגול, ואת הסיל הבינוני מה 400 שבביכול הלך ונבנה למענה ועמד להימסר לה, לפי מקור אומני בסוף 1967.

הדילמות של מצרים — 1967-1970

שיא מצרים נאצר, בשנים 1970-1967, כאשר העביר את ה"לאום" של הארמון (לא שלום עם ישראל, לא הכרה בתולדות מר"ם איתח"ל) תחילת הסכים להשתלטות חתון של נשקאף אש"ף, שהיה עד אז בשליטה מצרית, ולכבוש פתח-במלוקה ותחשדה, שנסתיימה בהסכסוך האש של ספטמבר 1969. בעבות זה קצו מת מיתת חסותה, אפילו תיח נאצר ב-1967, כי איך עדיין נשק גרעיני אטומי? כידי ישראל — וספק אם נתפס לאמנה על זה לאור מכן גורא שןאף — כי האופטיקה הגרעינית שית לישראל נתמשכה, וכן אף אמר בפירוש למעריצי העוקר: מלפ קראש, כאשר וזה תפס את השלטון בלוב כבנת 1969, לפי עיון של חסני הייכל, שהיה שומרי של נאצר כשעתה, חתום נשק מצרים את הקנאי התנ"כי, כי נכסיבות אלה איך. מלחמת האש"ף של ישראל אששית, יתכן שנישא מצרים שובלע באותה עת, כי ההצב שבישה את הנתון מ"מים ימית בדרב תולשתה הארמינית של ישראל אל מול העוצמה המסכנת הערבית, כבנת תלישתה החתונה במודותהיתכן, הרבים אומת, להיעלם, כאשר תגויס העוצמה המדינית, הכלכלית והגרעינית הערבית, כבוא העת, יתכן כי נאצר השתמש בגמיש הגרעיני. כדי, להוריד, את מעריצו, חסני ימית, לקרקעיה של מציאות אחרית וקלובאלית מסובכת, שבה שיתו מעצמות העל הגרעינית תפקיד מרכזי. רק ספי סובייטי וכלא

לחן גירי מצרים כאותה עת אופציה של מלחמה מוגבלת" לשותה השטחים שנפלו בידי ישראל ב-1967, לנכות המיכתה של ארצ"כ בישראל, רהינו, אם הכירה וושינגטון בפוטנציאל הגרעיני של ישראל, למרות שלא הודחה בכך ברבים, חרי יבול היה לחיודת נשק חדש ביחסי ישראל-ארצ"כ. יתר על כן — אם עלה בידי ישראל למפת סוטנציאל גרעיני, כפי שסוענים חרשנים הערבים, חרי מכאן ואילך תפן פוטנציאל זה לנתון, שארצות ערב תצטרבנה לקנות, מחשבן ביחסים שביניהן, כאשר תשקלנה מתן סיוע לקליינטים שלהן במודותהיתכן, השאלה היא, עד היכן חיו המצויינים מוכנים להסתכן, אחיו חסנין הייכל צוטט על ידי שטען לבנוני (נאל חייאת", בירות, 29.11.1970), באילו ביקש נאצר, לסכך את בדיהמועצות מבתינה צבאית במודותהיתכן מעל ומעבר לבנותה להעניק למצרים, התחייבות עקבית. לפי התגנן הירשליבי פעל נאצר לשיקום הצבא המצרי ולציתור מורש ביי להחליף מעמדת הנהיגות שלו בעקבות מלחמה ששנת חוימת כשר אגדה ותקורה להגיע לאיוון בלשה עם חולל החל השלב השני באיסטרטגיה של נאצר בלמי בדיהמועצות שצוער לחיב את גוראם, להתייבב מבתינה צבאית לימינה של מצרים, כאשר נכת נאצר שרשוכבליקטים בארצ"כ נחושים בהחלטתם להבטיח את עלותהת הצבאית של ישראל (רהינו, כאשר תחליט הנשא נוכסח לטקס לישראל, מוטסי, מנסוס" כעלי כושך נשיאה של נשק גרעיני, לזירם: של המצרים, במקום הטילים מוטסי והוטסי" השנים מתוצרת צרפת — שאף, וכאשר תחלו המעצמות האיראניות לעומק מצרים — קיבל נאצר את המלחמה והתגוננות, חת וצחקר לפני מספר מצומצם של קצינים ויועצים כי שתר עוז מעמיק בעמדת שני הגרולים בלמי משבר המולדת, הוא הגיע לשני מקסונות, אחת — האמריקנים לא יאששו לעשים לעולם לחתוק לעליותה צבאית אמיתית על פני ישראל, והשנייה — על אף תמיכתה הצבאית של ביה"ם ובערבים אין היא יכולה להרשות לעצמה להסתכן במלחמה עולמית, כדי להחזיר את השטחים הערבים הכבושים. לנכות מצב עניינים זה מצאה מצרים את עצמה עומדת בפני בדיה אחת או שחככים להשתלט שרשונות וישלאלית, או שתתקוף את המאבק הערבי-ישראלי למאבק בישראלי-ערבי, כל עוד תקפות החזית שששאת נשק מצרים וכן הסדר מרגי שיקמו אחיו המעצמות הגדולות, מאוחר יעשוה ותשקטנה חת מסתרתת האפשרות, כי בדיהרד נשק גרעיני משלהן וקשמות פנים ללוחית לחלוםס כסות מביישי, כדי להחליש מלחמה מוגבלת, וכישראל תגושבת, כעני, הערבים לבעלת פוטנציאל גרעיני ולתקוע כדרי בינה לבין וושינגטון, מה גם ניתן

לאחר שנטשנבעו שהרסן על מהלך העניינים לא יישמש מדיהם, הן אם יביל הדבר לשלום והן אם יוביל למלחמה. אם ראייה זו של הסובייטים היתה נכונה או לא, הוסיף והייכל בדמגגלי, רק ניס יגידו, גראיון זה, בשנת 1970, ביקש נאצר לומר לסובייטים בגלוי, שאם יחשבו כי הדסן מצוי בדייהם, וכי יש פתח לסילוקם ממצרים, אם לא יתנו לקהיר את היתרונות האיסטרטגיים והפוליטיים שהוא ינקש לקבל מידם, אנגנם, לא זו בלבד שהם סוליקו ממצרים, אלא שסילוקם הוא המפתח להפתעה, שהופתע משה ריין — ערב מלחמת יום הכיפורים, הייכל מפרט את הבטוחות של מוסקבה לנאצר בתחילת 1970: "הקדמלין הכטיח שלא יסכים לשום הסדר מרגי ללא הסכמתו המוקדמת ושל נשיא מצרים... ולכן היה נאצר) כבוד, שכל החושים מצויים בירי, הוא גם היה סבור, שע"י כך ניתן יהיה לשבוע את הישראליים ואת האמריקנים, שכל התקפה חדשה על מצרים תגורר אוטומטית עינות סובייטי-אמריקני, לשון הולקות של הייכל היתה מיועדת לקדואי העתון הלבנוני "אל-חייאת", ואין היא נטפלת לקטנות, כגון לעובדה שצרים היא זו שימנה באותה עת מלחמה חדשה בישראל, ולפיכך צריכה היתה להביא בחשבון שישאל תלחם, אלא אם כן תהיה קאהיר מוכנה למרס, ולויתורים.

ער מורה ילך ירדים הקרוב של הסובייטים, נאצר, לעולמו, שדות ההפסדה גרמאנט" בין מעצמות העל תיכנסנה להילוך גבוה, ובמרביון יעמוד הסכם לצמצונו של מידוך החימוש הגרעיני הגינושי ולמניעתה של סכנה עימות גרעיני בין מוסקבה לווינגטון בשל מכסכים איוזייים, שינויים אלה חשובים להבנת הדילמות של מאזאת, כאשר תיכנן את מלחמתו בישראל שנתיים אחד כך ואת הקשיים הישראליים בהערבת הוטיביציה שלה.

בשלכ זה וסוף 1970, אין היכל תופס את ההגיון הבינמעצמתי, שיכתיב כקדוב, רטאנט" והיכרות במניעת מלחמה גרעינית, באיוון לעתון הוגרי, כנאי 1970, ניסה הייכל להיכנות מן היריבות הגרעינית שבין מעצמות העל, באומרו כי, משבר המודותהיתכן טמן כחובו סכנה של מריצת מלחמה גרעינית ביניהן. רגם זה של איומים משמש עד היום את מעמד קראפי, כאשר הלה מאים לחילופין בהצטרפות לכרית חדשה במלחמת עולם שלישית שתפרוץ, אם לא ייענו תביעותיו במודותהיתכן, ובשעה שהוא חותר ללא הרף — גם כפומבי, לדבוש נשק גרעיני ערבי, אין ספק שהן הייכל וכן קראפי דא, במתח שבין מעצמות העל ובסכנת הקיום לאנושות שנתמעה ממנו, יתרון לערבים, שעשו לסייע להם להשיג נשק גרעיני משלהם, אם גם לא נראה שהסכנים ביניהם על התועלת שבו ועל מגבלותיו.

העונאי הלבנוני איש "אלי-חייאת", שריאין את הייכל חסס יפה כי דוקא סכנות של עימות בינמעצמתי בתקופת האטום עלול להביא לתוצאות הפוכות — רהינו, למדינית סובייטית של ריסון גן החוסת הנגדי, על כך הגיב הייכל: אין ספק שסכנה כזו אמנם קיימת, והיא אף נלקחה בחשבון על ידי נאצר, החשובה לכך היתה, (לדעו של נאצר, חידוש הקרבות בתעלת סואץ, וע"י כך אילוף חתי המעצמות הגדולות להתערב, כדי לבפות הסדר שאין מנס ממנו — הסדר הדומה בקוים כלליים לתכנית וולרס למבדך המדינה האמריקאית בשעתו, אשר ריכזה על נסיגה ישראלית לגבולות 1967 בתקופים קטנים — ש.א.א.

אולם איסטרטגיה זו לא צלחה בידי נאצר, הקרבות בתעלה הביאו להתערבות אמריקאית ולהפסקת אש, אך תכנית וולרס לא נתקבלה על רעתה של ישראל, נאצר שקל בדעתו מה יעשה להבא, כאשר תפלושנים כידור הסתכנו בעימות עם חוסיין וגורשו משם בעיקבות, ספטמבר השת"ר, של חתיו 1970, שעה שהיה סרוד כביביותה של וליקה, חת נשיא מצרים — והותיר ליושר תכנית מצרית אמביציונית גרמנס "ג" ורגנס "ג", לפי הייכל) לחידוש הקרבות בישראל.

ככל מקרה, גם בתנון זה נוער מלחמה מוגבלת מתוך הכרה בעוצמתה של ישראל, ומתוך ידיעה, כי המעצמות לא תלכנה מעבר לגבול ידוע, כדי לסייע לערבים במאבקם בישראל ותושבת בעניי הערבים לגרעינית, כאשר הן עצמן חותרו למניעת עימות גרעיני ביניהן.

מסקנותיו של קראפי

לפי עיוניו של הייכל הגיע קראפי, כבר בשנת 1969, למסקנה משלו, שתעמד כמרכז מעייניו מאז ועד עתה, נשק גרעיני ערבי הוא נתאי מוקדם וחבריו למלחמת שפר ערבים בישראל, שרוא ויריקאליים אחריהם בעולם הערבי מוטייבם זה, בהעדרו של נשק גרעיני משלהם, תלויים הערבים במעצמות, ולכל חיתור ויכלו לחולקם בישראל מלחמת מוגבלות, והגיון האיסטרטגי של קראפי אינו, כדור, וכבראח כי עורר, ללגול אצל נאצר, העריך והמטסה, וחמת ועם אצל סאוראט וירשו שררי אם כדורו לחשמי מרינה שמייתוסם לה פוטנציאל גרעיני אתח חייב להביא בחשבון שתושמר בעצמן, ובשק חתיו שיכול להמית, שאף על האומה הערבית כולה יתר על כן — נשק גרעיני אינו עומד למכירת או לכיש בהכל מה, ודו שישאיוקו הערבים, לא תשוב, ישראל בחיבוק היום, כאשר יים קראפי את שיתותיו בשנת 1969 עם נאצר, שרר את ראש משלתו — אחיו, לפקיד לקנות מצבא מסר וסממית, לא מצבא אטומית גדולה, רק שאקטאלי, כשיתו של הייכל, חסינים סלבו למבור, אולם המצרים, רשמו למצרים כי מדינות דאויקלות וקשירות בעולם הערבי, משתעשעות באמצעות גרעינית, ודומות כח נאצי הסחי, למלחמת חשק, בישראל — שקאמלי, עצמה חתמה מוטייב, לה מוכנית, חיתה עליו מוטייב — חסינים, שובן, מצרים לפני מדינות אלה, וליכן מדינות והס המסגרות, כי להבין את חריתתה של ישראל לחסר עמן הוא תשתית חקיריית, שבה ביחסים ובקשיים רבים, לפי את מלחמת יום הכיפורים.

בין "טרטור" ל"עכביש"

חזרה אל ימי מלחמת יום הכיפורים. אני מרפרף בזכרונות מאותה ימים והחומר על זה על גורמיו. אך מנקט מנגנון פרסומי. אם מסיבות של מציאות, זמן, מקום בעתון או שנסחפתי בורם האירועים. המסקנה היא סתומה וחדה רשמית. ברשתות, אך כמחשבות מן הימים ההם.

מישהו מספר על מלחמה בצפון
ששבת. יום כיפורים. בשעה שתיים ומשהו מפייעים משחק כדורגל ממותני ומישור מספר על מלחמה בצפון. נטלתי את מוטי הדיברין ועליתי על "האקספרס" צפונה אל רמת הגולן, שלא נפסיד חלילה את המלחמה. הכביש כצומת צמת חסום. נמקים חונים בצד הכביש. הם הניעו לכאן על שרשראות ועתה — ללא רלק ממחזרים. מישהו יספר כי גפירוש שיכנע את מוכר תחנת דלק, שסידר למסדר דלק לצבא, שאת החשבון יניש ל... מחצבת בת אלפא. פני המוכר אורו. למחצבת יש חשבון ויש את מי לחיב רמת הגולן. אל על. השעה ארבע. חיילים מדידים יושבים מעוררים בחור מקלט. הם הנהגו כבדה נחתה עליהם לפני כשעתיים ועדיין לא התאוששו ממנה. הם נדמרים לפגוש בנו ומסכים מספרי טלפון שנוריע להדריכם לא שלום להם. אנו מופתעים מן התרומה. כל הדרך לרמת הגולן לא שמענו פגז אחד לרפואה. במעט שלא האמנו להם עד שראינו מהמורות של פגזים שנפלו. עם זאת, שקט מורד שרד בחור. אנו שוהים עינים בשעה מעוררים את רוחם השופה ובושהשט נטה לשקוע — עוזבים את הרמה. ומן קצה לאחר שיצאנו, טנקים מדידים שטעו ושספו את אל-על כורכם מערכה ואילו נחמכנו עוד קצת?

יפה ירקוני בבארה
סיג. בארה. בבוארה. מן המקומות בוקעות קריאות של נעורים מנותקים. הם משועים לעדה קולותיהם. המתנגנים ל"צפורים" (מטוסים) עד היום מההדים באותי. יפה ירקוני איכשהו הגיעה לכאן, נצמדת אל מיקרופון וכשירתה הרגשת מנהל לעורר חיילים נצורים. אך הללו אינם פגרים לשירים — הם וקוקים ל"עודדאשונה" לתחמושת, לטח חילוק. כמה מן הקצינים מבקשים ממנה כערינת לעזוב את המיקרופון והיא מפרטת. בקושי מתאפקת שלא לכתוב, קצינים בכירים מבטיחים למעורים שיעשו כל שביכולתם כדי לחלצם, אך בכתבים "במלחמה בכווח עצמאית" — פוקדים בליתיבירה תחושת תוסס איננו משרה ריכאון בנה. כעבר אני מונש את נעם, חיל סורי שאר חור מקרב דומה שדריין שרד בהלם. בנתיים כבהרים, הם יצא בנמשים לעזרת מעורים. יקבלנו פקודה לרוץ לתעלה ולהלחן תכרה משני מעורים. יצאנו ארבעה גנבים. צירי התנועה והסגור. לכן העדפנו לנסוע

מאת ישראל זמיר

רשמי מלחמת יום הכיפורים, שבחלקם לא פורסמו. חזרה אל ימי המלחמה הקשים, אל חוויות של הדור שבלם ופצעים שלא הגלידו עם הזמן

בחולות. פתאום מצאו עצמנו כמרכבה של פלוגה מצרית שחטמה את הדרך למעורים. איך זה הגיעו לשם הם החלילו להדיח עלינו טילי שמיל. בטיל הראשון נהרג המ"מ שלנו. פגם ראשונה בחיי ראיתי אדם מת. שמע, זה היה נורא ובחזרנו על הפלוגה המצרית בכל הבליים שהיו לנו. אבל המקלעים, המסוקים לפעול והחברה ירו כעורים. אני כיר אחת נהגו ובשניה משליך רימונים. וכשלא היה ברירה, רדסתי אותם כשרשרות של גנבים. כבר היה ברור שלחלילה לא נגיע. כנגמ"ש שלי שבנו מנישה מצעים שנפלו וכו. נשאנו כסירה של שכבה חבה שלמים בתוך ארבעה גנבים. היה ממש שוק. התה לנו שנה בוד טוכה כצבא ופתאום מלחמה. שמע, זה נורא. זה הוריד את האדם למטה. אחר נרל. לומר, מתחנן, יצא לצבא, חזרף כיר... וכו. סוף מסלול.

ניסיונות חילוץ מהמעורים
על ניסיונות חילוץ המעורים מסר בשעתו מ"מ טנקים יוני הבין רל. כלילה הראשון, סלונת הטנקים שלי נעה לביון מעוז המות בדרך נתקלנו במארב מצרי. נרל סאר. נילתי אותו ממש ברנע האחרון. הרקטי לכן אורו, כדי לורא מן הימיות המעורבות לי בשטח וכשהייתי בטוח שלפני מצרים. פקדתי על הפלוגה (שנאנה: ימיה פנה להסער). המארב היה נרמס עד אחר. היו מקרים שדריי מתגשים מנה. כלילה שלוח אליו המצרים סלונת חיי קומנדו עם נשק גט. שוב נאלצנו לדרוס. הם הפעילו טילים במאסות נרולות. ניסיתי לטרוץ למעוז המות, אבל מטען צד דק אתי יור עם המסך ישר ללאגונה. עלינו על מארב. עד היום אני לא מכין איך אני והצוות הצלחנו לנסוע על חול אחר אחר, ממש פלא טכני.

הניסיונות לחילוץ עלים בתוח. חיל שהתחנן אצלנו בהכרתי נעה, משה לוי. מספר כיצד כרוז בינל מן המעוז — נעים כלילוח בין מיתחמים מצריים וכיום קובדים עצמם בחול, לכל ידא. אחרי שתי יממות האמינו שניצל.

בפונדק בדרך לסיני
אותם ימי מלחמה קשים, קיבוצים ומישורים הציבו מטרות בצמחי הכבישים. כדי להשביע חיילים רעבים ולסייע במידת היכולת, התעכבתי ליד פונדק בוד, בצומת כרמלית בדרך לסיני. חיל מזוע ומלובלך מניע. גשרה צעירה מציעה לו אוכל, משקה

מוקדנות תמונות של שבויים. כל אימת שאני מניע הכרחה, הרס מראנים מבקשים שאתעניין בגורל בניהם. ובין סיקור עונתי למשימה, אני שואל, חוקר — אולי בכל זאת משה ראה או שמע על גורלם של אותם חיילים.

מתנה טסה. סיני. בסיום של לוחמי נרד סידר של חטיבת צנחנים במילואים. מאיד גלמן, מנדרורה, סגן מספר פלוגה מספר לי בדיכאון על תשעה וחלמים שידרו בציד. "עכביש" ומשם לצד "טרטור" בדרך לפאתי החוזה הסנית — איור שתובנן לצלחת התעלה. בין הלוחמים גם אסף מילא מבית אלפא. מן האינסופיות שכירי. התה שם תוחם. החיילים שחזרו מסיור מוסורי אימים כשלושים נהרגו ורבים נפצעו. אסף לא שב. מאיד חושש שהלך הייתה הפוס. כעבור זמן מה משאת חיילים שבאה מן החוזה הסנית חולס ואי מבחין באידי בירשאל. אני צועק ושואל לגורלם של אסף והוא שנת יד על גורלו, כבחינת גם הוא במתחלים.

כעבר אני מניע לקיבוץ. באותה ערב פונשתי אחי סגור. רעיתי של אסף ומבקשת לרעה אם במקרה ראיתי את אסף או שמעתי עליו. החוזה, בקושי עצרתי רגשותיי ונענתי ראשי לשלילה. הציצה כי בעונמה. לא חשדתי. המוכנה והחלה. עוד אלמנה צעירה — הרחתי בני לבין עצמי. אולם סיפורים מן הסוג הזה לעיתים אף ממתים כהפיאני. היו גם כאלה שחזרו מן החוזה הסנית בריאים ושלמים. וביניהם אסף.

לרא מנקים, הרופאים לא יעזרו
רמת הגולן. הטנקים יורדים רצופות מזה 48 שעות. חלילת חימוש מניעה כלילה ותוך כדי יד מחמשת טנקים במגנס ובידל. תלחיות לחלית. ואנו עובדים מטנק אל טנק. לילה כד בטול. די פגזים מההרים. מרחוק נראים הסקים. איך יורד אם שלך או של האויב. אלה מתרצין בקומנדקאר דחוס למיכל דלק שלוש רפיקות על דמנת הטנק ויד נעלמה מוחתת אשנב וקולות פגז אחר פגז. אגב ההנעה, משאבה ידנית שואבת דלק מן המיכל אל תוך מיכל הטנק. מי הם המתרים שבטנק אני תוהה תחושה מוודה. אתה מחמש, מתרלק והאלמונים הללו כל הזמן חודם ומחליפים עמדות ואתה אחריהם.

לפנות בוקר רדיוה כיד. טנק פתח צריח ומתוכו נפלט יענקלה קרי מוקיבץ.

הוא מכסה בו כבגיו ומלובלים ובעיניים נכסרות מחולות חיסוס שולחים

אסף חור מהחוזה הסנית
מלחמת יום הכיפורים עברה בסימן חימוש חיילים נטרדים שגורלם לא ידוע. חורים מוששים על מרחבי סיני ורמת הגולן — מפתחים אחד יקיימום באינסופיות. נפתח אולם, שבו

בניה בשוויים, בהלה בצפת

עוד בערב ליל הכיפורים פגז יישובי הגולן מנשים וילדים. הנגדים סרבו להתפנות ורק לאחר התערבות מוכדיותו התנועה — פגז למחרת היום. הצבא הסדיר פעל לפי שיטת בלידקינג הגרמנית — פריצה קרימה מכילי לטפלי. כשלב ואשנו, בסיס התנגדות. לכך עוד יורה פגז. הטנקים ירו צורחות של נשים ולא נכחו מנאי לבויה או לחרם. הטנקים ירו צורחות של מנשים ופגזות שהישובים ריקים — המשיבו הלאה. לעבר הדרך. שעה אחת לאחר השחרור חזרו הנגדים.

נקיבו עין ויוגו. טען מרכו המשק אידן בידן כי טנקים אומנם התוככו בשטח הקיבוץ, פגזו כמטנדיה. כריתת החשגל. רשת המים אך לא נרמס נוקים רצניים. כעכביש חיים לא היו להם עיניו, כיום כי עמדו לאכלס לולים כהחורים.

רמת הגולן, סיפר יורדה הראל, כי התרגלות נשלח העירה
לפני ראשהשנה ל... כפרות. עוד הבשר תמסר בכל הגולן קלט פגזות את סאגל רב ירימת. שתתגרר להחית הנאיר מוסק זה שנפצע.

במסגרת תרגול, סיפר יורדה הראל, כי התרגלות נשלח העירה לפני ראשהשנה ל... כפרות. עוד הבשר תמסר בכל הגולן קלט פגזות את סאגל רב ירימת. שתתגרר להחית הנאיר מוסק זה שנפצע.

המתמשים במנעה יורד מכל קיבוץ את. כיוון שהיתה על יד התקפות הראשי של הסורים, חסוים רוב הפדות שכבו ללא ית ריחם. לילי הרורים נפרצו ומרבית העופות מתו מצמא. מתוך גבעותיוואב. נצלה הורות לסלונה שכה קיבוציקים ששכנוקים לרוב, והללו בין קרב לקרב, רצו להפנות. ללולים יצאו את איבוסים חציר. מתח מים למרות נזועות וראנו לחי. מצעד יורד מכלל היתה הבחיה בישוים ובמידה שחיתה ידוים כחו, לא סוריס ולא ארוזים. העובדה שהישובים יחסיים לא נפגעו — נבעה אולי מתחום הקצר שעבר מיום השני ועד לשיבה הביתה.

בולתי לדיסיו ולספר על הבהלה שאחזה את יישובי צפת. כאשר אלים רבים (תושבים ארו) בבהלה את יצירותיהם ומחזרי דרומם. בשעתו לא העתי' לכתוב על כך. חששתי שתוכר' ופגע בפרדאלי. חור ער. פאשלות" שגם זהים, אני מעין להעלות על הצייר.

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

המנד

[illegible]

התח
האונ
הזע
חדר
זכרונ
עידו
שלש
שרו
אחד

שינה טובה

בהנה שרובים באמת ישנים כל הדרך, לא היתה לצפירי רספורט שום סיבה להתבייש במרצת שעות השינה שלו. למרות גילו הצעיר (30) ומבנה גופו הבריוני והתפוחי, רוב שעותיו היו עובדות עליו כמסירות גוראיים ובמאמצים לא אנושיים — להשאיר את העמקאים סתומים.

צפירי רצה לישון, כל הזמן, במעט, וזאת גם היה נרדם — מול המלוויויה, בבל שעה, בקיריטע — לא השבב באיזה סיט. באוטובוס — מספסס את רחמנה שלו באופן קבוע והליך אחר כך כרגל, בפאלון, עם חברים — באמצע משפט, בעבודה — אתי שעתיים, שילי מקסימוס, וסו זה כבר היה ויתר מלא נעים. בי צפירי הוא היה שוקבד עם האבנים והקצנות והקצות, לפי מה שהוא מספר — יד הזמן היה עוסק בלאפס את האבנים שנפלו מהשולחן והתגלגלו אל הריצפה, בזמן שהוא יושב... נרדם ומחוסש... צפירי היה חסר אונים ואובד עצות, ונתן, אשתו, היתה עסוקה, רוב הזמן בפעילות חיסול והתנגדות כמני אנושים שבביתותם היה צפירי נרדם — לא נעים, כוח ערשם, רד יוכל וזה, נהנה מלחכת אדיאון-גרין בבית-חולים השחר פתח את הסינפטוניס אצל הלוקים ברום גשימה שינת ויוקוסים לניתוח היא העיפות, הם קמים בבוקר עייפים, הם נרדמים בזמן נהיגה, בזמן עבודה, הם כל הזמן עייפים ולא כל כך יודעים למה הם חושבים שהם ישנים מספיק שעות בעוד ששינתם טרופה ולא מלאה, הם נבגים עם קבוצת סיכון גבוהה בתאונות דרכים ותאונות עבודה, הם הם מוזרים גם מיבן לאחרים, הם כל הזמן רוצים לישון, אבל לפני הכל, הסינפטוניס הראשון, הוא כמובן — התחיה.

נגרייה — זה היה כנוי חתימה שהוענק לצפירי על ידי האחים שלו, אבל תגה, אשתו של צפירי, אסרה שזה היה גשע עוד הדיב

יותר גרוע נמסר, כשהוא היה נותר הבית היה דרע, כלי הגומה ויבציות, ולא היתה דקה שבה צפירי ישן — ולא נחר, לפי תגה, הנודות שלו היו לשם רוב במשפחה ובאזור הגנדרים — קרית אנו, אם מיישנה היה שואל את אחד הבנים ויזאב דון מה אבא עושה, הם היו מיד עונים — נודח, בבוקר, היא היתה מספרת לו חזא לא היה כל כך מאמין, ואת אופרת — מאמין, אבל חושב שהיא בטוח גנויה נורא, תגה לא ישנה לילות שלמים במשך שנים, הייתי קמה בבוקר כמז אחר מלחמה, לא יורעת מה ששעשה אתי, זה היה יאוש אחד גדול וארוך, אני לא רוצה בכלל להיזכר, על חלומים עדינים יותר היא אינה מדברת, אבל יש לשער, שבאשר שש שנות נישואים ראשונות עברות בניסורים, והאבה הנרולה מתחלפת בנחיה גדולה, נרצח חיי הוג מול איום לא קטן על אורשם, רד וזה, לא כל נחיה היא מלחמה, אבל מי שנתר כאסון קבוע, כל לילה, בעוצמה רצינית, לאורך זמן — הוא תולה נחיה מהסוג הזה היא לא בעיה קוסמטית או אסטטית, היא מלחמה שעלולה אפילו להיות מסוכנת, נחיה סאטלוגית כזו, מתפתחת בדודה להפריע לילית שמביאה לרום גשימה, תחילה, תוך כדי שינה משתנה, פשט מאר — אינו נושם, זה יכול להימשך 20 ואפילו 30 שניות בכל פעם, מספר הפעמים שמתרחש דום גשימה כלילה אחר עשוי להגיע ל-300, תעשו את החשבון בעצמכם ותראו במשך כמה זמן בליילה, עלול תמצו שלא להגיע למות ולכל, כל מי שתאורי הנחיה תואבים את הנחיה שלו — תייב ללכת להברק, קדם, אצל דופא המשפחה, אחד בן, לקבל הפניה למעבדה שינה ולישון שם לילה.

את ההתנסויות של צפירי, היתה תגה שומעת, ומתפלגת, הוא מצידו היה ממשיך לישון, ולנחור, תגה, הייתי שומעת שהוא פואס לא נושם, אבל לגמרי, דממה, אחרי כמה שניות הוא היה עושה איזו תנועה תוקה — מגרד את ראשו, מרים את הראש ומגית אותו על הדי, מתרומם, מסובב, ואז — היתה הנשימה תחורה, לילה אחד פשוט ספרתי את מספר הפעמים שזה קרה, גבסמתי ללחץ, אני לא זוכרת בדיוק אבל זה היה המון.

קשה, וגם לא כראי, אולי, לגחש מה היה קורה בבית משפחה רספורט, אלמלא אותה סתבה קטנה בעיתון... תגה מצאה אותה

במובן, זה היה לפני שנתיים, פחות או יותר, כאשר סינטי הלילה על שניהם הגיעו לשיא, הכתבה סיפרה על אדם בשם הריאן, שהיה נודח ומעורר ומשתגע, בערך כמו צפירי, ואשר... עבר ניתוח חרשני, לא נסר, בארץ, ש — פחד את בעייתו, תגה זוכרת טוב מאד את חיוס הזה — זה היה יום ששי, דקה אחרי קריאת הכתבה היא כבר היתה על קו הטלפון עם בית החולים וכבר נקבע להם תור לפגישה ראשונה עם הדופא, רד לוריון, שהיה אז מנהל המעלה בבית חולים השחר, צפירי נשלה, מיידית, לבדיקה במכון השינה הנוצאות היה 300 פעם כלילה דום גשימה, אורך ממוצע — 10 שניות לפעם, הרספורט אסר — ניתוח מיד, תגה הצפירי הסכים — ניתוח.

כריתת הענבל

דד וזה, לניתוח תוח קריאם, אדולפולטוריינגולסקיה, משמע — כריתת הענבל, תוך, שרירי הלוע + פלסטיקה, הם בדיוק מה שעושים — כוהתים את השקרים, את הנקמות ששפסע להם, חלק מן החך העליון כולל הלשונית הקטנה, ומתחמים את שרירי הרופן האחרות של הלוע, למעשה, מרחיבים ומתחמים את מעבר הנשימה, ככר, פותרים כאסון יסודי את בעיית דום הגשימה בשום שכלל כל החלקים האלה, לא יכולה להתרחש אהה השתנקות, הניתוח אורך בשעה בממוצע, הוא לא ניתוח מסוכן, אן בו שום סיכונים מיוחדים, להוציא את סיכון ההרדמה הכללית הייתי אמר שהסיכון הוא ברמה של ניתוח שקרים, מה שכן — ש תופעות לוואי, הפרעות תפקודיות כתוצאה מהניתוח, ברינה קשה להנח חדר מפרדים, לבלוע קשה מאד בהתחלה, יש כאבים חזקים ואם שותים מדי — הגוללים עלולים לצאת בנחורים ותופעות הלוע עוברות לגמרי תוך שלושה חודשים, יש אהה מעורר שטישה מתן נותר, לגבי אחוזי ההצלחה של הניתוח עצמו — אצלני, בבית חולים השחר, מתוך 70 הניתוחים שעשינו, יש 99% הצלחה לבעיית הנחיה, 70% לבעיית דום גשימה, כשהנחיה לסילוק טוטאלי של הנחיה, אבל ניתוח לא מוצלח אני דאגתם בניתוח, של אחרי יש הלולה תסימה גשימה כשינה, והנחיה החודרת להיות כמעט כמו שהיתה, ניתוח תור לא קרה אצלנו, להמיטב ידיעתי, לא היה אף ניתוח משם לא מוצלח.

צפירי קם בבוקר רדום, כשהוא נרדם הוא נודח כמו לב מנסר, ד"ר יובל זוהר, מנהל מחלקת אף-אוזן-גרון, מספר על דרכי הריפוי של ה מ ל ה

מאת ורד לוי

מהעשר מרחבים על גיתות כאבה, כמליאה, כדעתה, כמו שביים על יום זכיה בפיים, הכאבים נשכחו, הסבל נמחק, הם צריע מעט במקלות, כמו במטה קסמים השתנו החיים, כובן, ש מי כן, צפירי, הרוב המנסר, הפך לשר עדין, שכל קשר בינו לבתו הוא מקרי, בהחלט, פעילות הלילה שלו השתנתה להפליא, הייתי אמר שהסיכון הוא ברמה של ניתוח שקרים, מה שכן — ש תופעות לוואי, הפרעות תפקודיות כתוצאה מהניתוח, ברינה קשה להנח חדר מפרדים, לבלוע קשה מאד בהתחלה, יש כאבים חזקים ואם שותים מדי — הגוללים עלולים לצאת בנחורים ותופעות הלוע עוברות לגמרי תוך שלושה חודשים, יש אהה מעורר שטישה מתן נותר, לגבי אחוזי ההצלחה של הניתוח עצמו — אצלני, בבית חולים השחר, מתוך 70 הניתוחים שעשינו, יש 99% הצלחה לבעיית הנחיה, 70% לבעיית דום גשימה, כשהנחיה לסילוק טוטאלי של הנחיה, אבל ניתוח לא מוצלח אני דאגתם בניתוח, של אחרי יש הלולה תסימה גשימה כשינה, והנחיה החודרת להיות כמעט כמו שהיתה, ניתוח תור לא קרה אצלנו, להמיטב ידיעתי, לא היה אף ניתוח משם לא מוצלח.

הניתוח — פריצת דרך

הניתוח, גנו נחירות ודום גשימה, מתבצע בארץ קצת למעלה משלוש שנים בחי החולים שנתחם נחורים הם — קטלן ברוחנות, מרוקא בכאר שבע והשרד בסתח תקוה, מספר והפרוסטניגיל לנשא שואבת לאפס, על התלונות החוזרות ונישנות של תגה רספורט באוני דופא המשפחה שלהם, השיבה הרופאה את מפקדת אותו יותר מרי, על תאורי הניתוח האוזניים וההשתנקות, אמרה אז מה, גם בעלי נודח, כבר נו שנה, אפילו משכיל הסהניה למעבדה השינה, היתה צריכה לעבור מאבק ביורוקרטי לא קטן, תגה לא בעטת על הרופאה שלה וגם לא

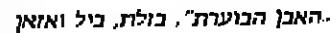

מאשימה אותה, עשרות שנים נחירה נחשבה לרבר גברי טקובל, ואף אחד לא חשב בכלל שפעם יכניס אותה תחת ההגדרה — מחלה את הרופאים — הכנתחים, שעוסקים בבעיה בארץ, אפשר לספר על כך די אמת, אולי למה שהיא חרע, טענות אפשר רוצו להפנות אל כלל הבניסר דופא, יש חרש תחת הנשימה אולי חצי מאובלוסית ישראל חולים ואינם יודעים ניתן למנוע סיכונים חיים מאנשים, אז מה עם פרסום: אפילו בערב שבת האחרון, בעשורא הנחיה כבר הגיע לטלפוניה, והיתה הרגנה של אותן מסירות חמצן לנוחרים האמיליים — לא היתה מילה על הניתוח, למה שפריצת דרך כזו לא תהפוך לנחלת דרים בטרם תהיה למולדת רבים — רד וזה, זה מחיל, שלוש שנים בארץ, וחמיש שנים בעולם — זהו גילו של הניתוח הזה, הוא רי בחיחולים, אבל בכל זאת — לפני שלושה חודשים היה אצלנו בבית החולים בנס לאוני ראשון בנושא, השתתפו הרבה רופאים, לרבות דופא נשפחה, ושכוע אחר אחר, השתתפו בכנס בינלאומי ראשון בנושא, שנערך בפאריס, ואת אמירת, התהלך של הגברת המדעית והפרוסט ניחת — התחיל יש הרבה פתרונות וחיטות לבני ניתוח לא ידוע, גם בירב החולים, גם בירב הרופאים.

מכאן לצפירי

תלמידי חזורת להיסטוריה, אך אחרת.
לא רק טרומפלדור ואנשיו, כי אם, "הפנינג" בן ארבעה
ימים בחיק הטבע הגלילי הכולל: פיסול, ציור, מוסיקה,
תיאטרון-מחול וסימפוזיונים.
תלמידי '87 — הערכה

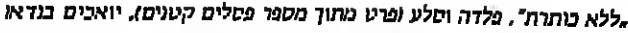
ומו לארבעת המינים בתלמוד צירים קשים ורביקנים. הלידה עצמה חייבת לתודקקסיה שְלווה בשאלות קצילות בכחבב, ביעוקת־שבח הסיפורות של התהווים השומרים על שפנו במדמליון המפורזות כוצר אנושי שחבנו מום בדיסמורפליה, אמנון ברזל במורס על דבר, ודבר, הדיסמורפזיס (מבלול) התרומצה האחרית הגליל (עקרון) את דרך העל — אידוע תלדיו 80' עקבות, תלדיו 80' סדקה המאכלת למכנת במכללת מירס כניחול של אילנה במאומן (עמר) ומשכח אילת אנטיסמיתים מן השורה, אצטגלילית התרוממה והלדיו עלה על המפתח לא רק מילתום הסיפורי של גבורה הסימפוט והלוצית, אלא גם כמרכיבאנתוני שיש להחיות אליו ברצינות, והלוצית גם האנזים

הרעש והמסעדות שלוהה אל מו' 1 ו' מתוך יותר במס' 2. התייחסות תורה לרוב, גייתייאמנות, בקציהל האמנים המבוסס השערת כנגד, והרעשולר מכוון, אפסיה ביהל האמנים ש' חתמה על סדר (סדר), כרשמן, ארלמן, מרשנו וכו'. והרעשולר לא רשין, מברר השערת, כל-אחר ברוב וכסגנונו חיו שלענו חתמה, וכלו את האתעווען. למעבר, ש' חתמה, "איתר" וכו' וכו'.

כר אל איתר, תלמי' הסל לצוידר באיתריותם אפסותיהם איתריותם ומסדל לחסוך בארץ והעלם ביהל כזה ש' איתר וכו' וכו' מאנשי גיחה, סכום, יער כרשמן, מצפה רמת

[illegible]

A high-contrast, black and white photograph showing a close-up of a textured surface, possibly a book cover or a piece of wood, with a prominent diagonal crease or fold. The image is grainy and has a stark, almost abstract quality due to the extreme contrast between the dark and light areas.

[illegible]

תומרוקין ללא אישור

אפרופו תומרוקין, השמועה הנחלכת בתלויי מטפרת כי מסלו הוצב ללא אישור האוצר... בשיחה עניני אמנו' לי מלור בקט'... נגאל תומרוקין לא הגוש לי הנצעה או מרדל פרויקטיו ולכן לא אושר על-ידי להשתתף באירוע... כנראה שממשות אישר לי להציב את הפסל... כאשר הדחית שוב לראו לקפח על הצבע הפסלים יגילתי כי מסלו עונד. מתוון יגומט לא הוריתי על הסתת'... מלור בקט' בעל התיכוסים התיכוסים אמנו יודע, כי בארץ קיימים חוקי משטח שונים וכי מפרשה הצאת יתיה כנראה המשך קולנו נגדל במשפחה האמנותית."

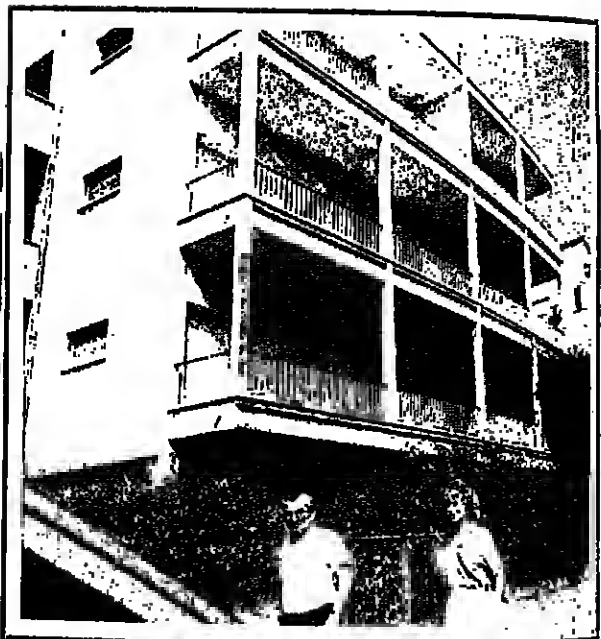
ההנהגה חייבת ללכת!

יחסי ישראל-צ'כוסלובקיה ידעו עליית וירידות. לאחרונה מדובר על תחזה ביחסי הגוש המזרחי - ישראל. צ'כיה, להערכת מומחים, תהיה האחרונה בצ'כוסלובקיה כבד לא יודעים מי הוא תומאס מסריק. בישראל קיים קיבוץ על-שמו. בצ'כוסלובקיה עמו נמחק

מאת דן רעים

יצחק פמיש:
תומאס מסריק
ממשיך מורשתו
של יאן הוס

בת עיירת צ'כוסלובקיה שברחוב ציטלין
11 שנה בעמדתו מאז 1967 ימים שלו

ופי בנשלוס:
בצ'כיה עדיין
מצוירים את...
וורבאצ'וב

המבנה הנמצא ברחוב ציטלין 23 בתיא שומם. מנהל המשרד

הקו הקשוח ביותר
אם צמי בפרוב ודרוש הקשרים הדיפלומטיים בין ישראל וצ'כוסלובקיה, נוכח התחושה והיכרות לאחריה בארצות הגוש המזרחי?
התשובה היא: כן. הציבים היו בנראה האחרונים. ביחסי ישראל-צ'כיה עדיין תוצאות שתי נקודות: העובדה שמסריק מלאנסקי, ביוני 1951 נשא אופי אנטישמי ותועמולה נגד ישראל שנואה בצ'כוסלובקיה לאחר רציחת האביב של מראש ב-1968.
רשי בנשלוס, חבר קיבוץ הענק, ומנהל תוכנית ציון מי שורה המוכרת הראשון של ציונות ישראל בפרג ונצח המהלך הקרוב נסלחת, כאשר אחר אפריאל בייחן בציר ישראל בצ'כוסלובקיה אמש בעניין זה.
השינוי במדיניות יחול גם אצלם, אך לא. הציבים מצגורים ביום גם את נורבצ'וב. בפרג שומרים בתור כדי לקנות את עתון 'הפרבדה' השבועון, מקום מושבו של הממשלה הצ'כוסלובקית לזכות קטנים שאינם נוטים להתנהג הנכונות של צ'כוסלובקיה, ואם הימים חלל שיתופיים גם במדיניות האנשים, בוי שיוכלו הציבים להדגיש את הקשרים הדיפלומטיים איתנו.
בני שיוכלו לשנות את זה - והתנהגות הנכונות חייבת להיות.

התקשורת והמדיניות ובין המציאות היה גדול מדי. והציגו בין מלכות התקשורת, הנכשלת והקאמוליות, לבין צ'כיה המתקדמת, ומעשיה עם שכבה אינטליגנציה שתומכת את מקומה בחיים האמיתיים. הלכו והתרחשו. ב-1938 הצליח היטלר לקרוע את איזור המזרחית, ולאתר תבן את מלובקיה, מגופה המפורסרת של הרומבליקה הצ'כית. ב-1951 במאמר ב-1939, נכנס הצבא הגרמני לצ'כיה.
על מידע שהקיבוץ אימץ את שמו של מסריק, מסריק יצחק לייס, מייסד הקיבוץ, הגיע בשנים 1933 ו-1934 וישבו תחילה בליטות בודפשט. על פי ארצות המוצא נקרא או הקיבוץ בתחילתו 'ליטות'. ב-1938 עבר הקיבוץ לתולות קרית חיים, ונשא את השם 'מסריק-בולחן'. במקום הנוכחי הקיבוץ הוקם ב-1940. במאמר זה, שכתב אורי, שצ'כוסלובקיה נכלעה על ידי היטלר - הענק השני של מלחמת העולם השנייה, מסריק ביקר והביא את השילוב בין שתייה לאומי-יזרחי חברת.
עם הקמת הרפובליקה ב-1918, חברי מסריק ביחורים במעמד לאומי, כפי שהכיר במעשיהם אחרים בצ'כוסלובקיה הגרמנים תנו שחשבו אותם מאוכלוסיות-המדינה החדשה. 'הגרמניה החדשה' הייתה, מציין יצחק, כי מעצמות המערב שהתאבדו: מקומהשטחים שקמו במדינותיהם ובכללים אחרים מלחמת העולם הראשונה. והיו לריקטיות קרש-סיסיות. - הקיבוץ ב-1938 את הרפובליקה למפת. את צ'כיה שהקים מסריק, והשליטה ביה היטלר.
החברה של מסריק כלאומיות יהודית היתה אקט של אקט בן התנאים, אך לא חתה מזה מעשה סוליט. נכון, היהודים בצ'כיה היו נושאי תרבות, הגלגיות, ובסלובקית - נושאי תרבות. התרגוניה, על ידי הכרה בייחוד היהודי, החליש מסריק את של הנושאים הלאומיים - הגרמני וההונגרי - שאיבדו על שלמותה של הרפובליקה הצעירה כבר קיומה הראשון.
מסריק הבריאי בנה את ארצו על מטרות ומקראיים. בחוקת נכנס שיתוף מלא בין שני העמים, הצ'כיה והסלובקיה, והוא, האשי, ואמין. ראל להפדרת רדת והפדרציה, אך המהלך בין התאחדות

מקום אחר - טענים שהיו אלה צענים סלובקיה - והסמל חודר מבנו ונתון לחלקים, כדי שלא יוכלו להחזיר למקומם בצ'כוסלובקיה היום, חמישים שנה לאחר מותו של נשיאה הראשון שהיה במידה רבה גם חזה המדינה, ומעצב מדיניותה מאז היווסדה ב-1918 ועד למדינתו ב-1935 - עתה שמו נשכח ונמחק, הרחק הרחק משם עדיין מכבדים יצחק צ'כוסלובקיה את זכרו. לקבוצות של גולים בארצות המערב - וליצוא צ'כוסלובקיה בארץ יש קשר סיפור אל מסריק האיש ואל המדינה שייסד.
המרגיה הצ'כית והיהודים
המרגיה הצ'כית נבעת מכך ששם קטן, מסורתית ובתקופה, איבד את עצמאותו למשך 400 שנה, גלוח בין הדורע הגרמנית והדורע והאבסורדיות, וזה הלך של הקיסרות האוסטרית והונגריה. באביב העמים, ב-1848, היתה אמנם התעוררות לאומית, אך רק בשלהי המאה הקודמת קיבלה התעוררות זו ביטוי סוליטי, תומאס מסריק פרנסוסר לסילוסמיה וזה להורבת של אותה תנועה לאומית.
בן מסריק יצחק פמיש, חבר קיבוץ כסר מסריק, שגריר ישראל מאוסטריה לשעבר, סרק בתולדותיה של צ'כוסלובקיה, בהמשך מוכר כדיון שמסריק והפרנסוסטט, ראל בפורשתו של יאן הוס, והפרנסוסטט, ובמאבקו חסר השפעות לאומי קוסט לעצמו ולדרכו המדינית, ותועבותו של מסריק בפרשת הילבנה, יהודי צ'כיה שחשבו כיצד נשרה נוצריה, המשפט והתפתח לעילית-דמ-סיפוחית, מה גם שהרצח איבד סמך לזה הפסח. מסריק נלחם כמעט לבד למען גילוי האמת.
כשם שהתנגד לאנטישמיות, הוא גם לא ללא מרא כלאומנות הצ'כית, הוא, שחשקש את יהודי לסאנק למען הירוש. תלאומיות והעצמאות על העם הצ'כ, שפר על חפירה בין לאומיות ואמית בכל מלחמה ודקדקת באמת בלש בפרשת הכותה כתבי יד

מסריק-בולחן

חג הוא כמו רגע בחיים, שבו אתה עולה מן הנהר עשוחית בו ומטפס על הגדה לראות מה כבר עברת ומה עודנו לפניך" - שנות הלימודים ב"אורנים" נפתחה. רשמים מן האווירה הסטודנטאלית העוררת במקום

נאום פתיחה

מאת שמאי גלנדר

ל א המעגל נסגר. חג הוא כמו רגע בחיים, שבו אתה עולה מן הנהר עשוחית בו ומטפס על הגדה לראות מה כבר עברת ומה עודנו לפניך" - שנות הלימודים ב"אורנים" נפתחה. רשמים מן האווירה הסטודנטאלית העוררת במקום

המיוחד שבין רמת ישי ובין טבעון. איפה יש לך בעולם עוד נק נפלא כזה? אומר שלמה, בסוף השנה שעברה נסעו אתי שני פרנסמורים אחרים והם אמרו לי... אתה שמע... כמה אנשים יש בעולם שיש להם מקור השראה כזה יום יום. בדרך אל העבודה ומשנה... אבל הדריי איננו מתחשבים בנוף הפיזי והוא שפיר לט אל תוך אורח הדרך עוד שיהיה סלמונית עם ת"כ ועם מרשן. בולט לא לכיא, אומר שלמה, יש לנו מרינה משוגעת. איפה יש בעולם עוד מרינה משוגעת כזאת, והלא אם אתה ליברנדיק אז כעניך הצי השני של המרינה בונדרים... אישיסטים, אומרת גילה, אתה הסטודנטית שמאחרת. מוח אומר שלמה. אישיסטים, חוזרת גילה ואיננה מכירה שזה עיצור את שני האגום. שלמה נאלץ לחזור אל התחלה. אם אתה ליברנדיק, אז כעניך חצי מהמרינה בונדרים, והם אתה כמערך, או כעניך חצי מהמרינה מטומטמים. איר אפשר בבזא אני כבר לא סרבי על כל החלוקות האחרות. חילונים ו... כן, כן מה שתרצה, אבל זה שחצי אתר כעניי החצי השני והשני מטומטם שטאלית. באמת נכון, אומרת גילה, תראה לי אחד תבם בליברנדיק חובות המורה. בחור, אני אומר לקהל הקטן וההוגה. בעבור שנה אחת, חשבה, יש לנו ככל זאת איוו שלוחות קטנות אלוה אלי. מטומטמים למסק לתלמידים שלנו בלים להתמודדות ששיתן תוך שיקול דעת עצמאי, עם המציאות המטומטמת. איר נבא אנו מצב, כזה, שהעניו אלוה, כשהצי מרינה נחשב בעיני החצי השני לכוננים, ואלה חושבים את החצי האחר למטומטמים... מתוך למעלה קממאיים ותמשים מורי המכללה, והאסמט-באסם בשלושים ואולי ארבעים. את גאוס המפתיה והניגי לא אני מורי יחידתי לשאת. בקריהכל נתקששתי לומר ריכסם על מורי, והלא ועל תוספת המורה התלמיד, אלא שמתחילת בחשיאת הדריי והדריי מורים.

בשורה השנייה או השלישית ישיבה מרים מרד וישרה כערינות נייר עטיפה של ממתק, כשוכנותי כה התחייבה במסכה והטמיה את הנייר. בקיבוץ הבניה לבצעו ראיתי אותה מליכה את כנה הקטן אל בית הספר. ליד מעבר הצצה נעצרו. מצייתים להוראת מנהלות הבנינות. הנה, הוא כבר פה, אומר שלמה. במרים מנהלים של המשמר האורח, חנוני וגאה, עוד שם הקשיש הגמלא, המביע יום יום לילדי בית הספר לחצות את הכביש. מרים מרד ניגשה אליו והציגה בפניו את כנה הקטן, שיהיה מעתה אחרי מבני וחסותו. ברוחות הבוקר, במסערה הצפונית, ישבנו נב אל נב במעט, ופולה שוטטה, שושנה ריים ואלי וייסמן, גם היא נמרה בחנינות הבנינים, שתיהן נכרות המכללה, הממשיכות להשתלם כה יום אחד כשבעו. את כאלה לבנם הפתיחה? שאלה מרים. אציל אברה שושנה, אני יש לי היום יום כזה שאני לא מוצאת את עצמי. התעוררתי בבוקר אודי חלום כזה, את שומעת, אני והלמב בדוכן בתל-אביב עם הילד שלי הגדול, רק שבתלום הוא בנראה יותר קטן כי אני מושכת אותו אחריי והוא נסחב ככבדות, ואני לא יכולה להיכר כשום אופן איפה הצייתי את המכונת שלי. אני לא יודעת אם אני אהך לבנם הפתיחה, את תלכיו זה לא רק בטכיל המדעים.

גילה, נשמע, אמרה מרים, אם יש אנשים שכאלה לזכר, צריך שבוואו גם לשמוע. ברווח הראשון, המשיכה שושנה, עוד עמדו מכוניות, וחשתי שאני אמצא בניהן את שלי. בדוכן השני כבר היו פחות, ואחר כך נסחבנו ברוחות ריקים שלא עברה כהם אפילו מכונית אחת, והחליבה שלנו נעשתה כבדה כזאת, את יודעת, מתחילה שנת לימודים ואין לי שם חשק להתחיל ללמד. הנה יכרה, אמרה מרים, וגם את המכונת תמצאי בסוף, ופרצה בנחשק גדול. עוד רבר, אומרת לקהל הקטן שלי, הנה עניין החורים בהשכלה, הדמונה החזות בכל שנה, המורים שבאים מוועדעים לרווח על החורים בהשכלתם של המוניסטים, הלא חשוק שגורע להבחין באמת בין ערד יסורי ובין נכס נייר. כשהתחלתי ללמד פה בא מורה נרעש למשך שאחר מלמדי והפירות לא שמע על דאן סייססוף, היום, האם אסנע במישור אם אבדש טיש לנו באן דור שלם של מורים במכללה שלא קראו את דאן כריסטוף? ושושנה רבה אל מרים מרד ומה שלחשה לה הידירה באלבם. מה זה דאן בריסטוף?

חוות דעת שלילית. מני ההתחלה עוד עלייתי בריצה למשרד לסדר את הניירות שעל השולחן, מכתבים ורופים מימים, פחות רופים משמאל, השאר לסל. כלי תשלום המס לבסיסיות, לא תשרה הרוח. כמסדרון הארוך, לפני הדוריות של המרדיבות הפרונות, סוכות תלמידות, כסיסית הצפרנים כבר מעידה, חובות שלא הושלמו, ציון שלא ניתן, ערית כינות, תלמידה סן השנה שעברה, כעיוחז אני שואל, חזיק מרי ומייר מעורר, ערית כבר כפתה הגשיר, המורה והחובס שלי, חוות הדעת שלה על ההתנסות שלי לא הייתה טובה, והמרדיבה שלי, אכיבה לא רוצה לאשר לי... פנים חלקים, עיניים גדולות, ריסים ארוכים, טוב שיש לנו מרדיבות פרונות, ולא מרדיבים, אני ממלל משוה תבנה בחדרי, שמונה תשע ואולי עשר שנים כבר עפו לחן מיזם שהתפרצה אכיבה, או מרדיבה פרונית מתחילה, בקונה זו ממש, בפנישת מורים, במקרה הזה אני לא מתכוונת לוותר, פסקה, או היא או

אני... והיא או אני... תיקנתי, אין צורך להכפיל את האו". רבקה מרה ללשון ותקשרה, הכיטה כי כנופה, תיקוני שגיאות לזכר, אמרה תמיד יש בהם מן האלימות, מניע לה, לחשתי. או היא או אני... שנתה אכיבה, הבחורה הזאת כורה וזה חמד רייו, אבל היא גם מתעקשת לישבור את הכוחות שלה, מה היא אומרת לי, אתה, היא אומרת לי, כשבילך אי אפשר לחיות בלי המושגים האלה שלא ידעתי להגדיר, או כשבילך אני מוכנה לזכור עוד פעם ולנסות, אבל אני יש לי מושגים אחרים שאם הם לא יהיו ברורים לי אני לא אוכל להמשיך, ואני מצפה שהממיר יעזור לי בזה, שמעתם חוצפה כאילו אבחנו העורה הסוציאליט שלה או מה לא אסכים לזה, אפילו אם היא מעידת פיתות, היא לא שמעה ולא יודעת מה זאת הפתיחה, וריקה, המורה ללשון ותקשרה נתנה כי מבט מזהיר, שלא אשאל עכשיו מה זאת הפתיחה, בבקשה, מימה אכיבה, רנה לכס, תלמידה כממיר למורים, מרים מרד, אתם תחליטו. אכיבה לא עוכה את הממיר אבל גם מרים מרד נשארה וסיפה את לימודיה, אולי כעיקר תפני שאני מקבל שמונה יעמיד עצמו בצורה כזאת מול תלמיד, אמר שלמה, שהיה אז המנהל.

המעגל נסגר

א יד כי, כשנסתיימה אסיפת הפתיחה והכל התפזר, נסגר גם המעגל, אני נפתח האולם, תקוע עם שרידי האולם שלי, מכויש מן המלים הדמות, כאילו אני במכוננים גדולים ממיתתי האולם ריק ורק ריחות התכשילים של ארוחות הצדדים ממלאים אותו, מרים מרד ליד החלון וערית התלמידה גינשה אליה ואני אני שולט בסקרנות, מוצא עתון בוקר של אתמול ומתייטש לעיין, כעסק גדול, אני מצטערות, ערית, אומרת מרים, אבל אל תלתצי, אני את חוות הדעת לא יכולה לשנות, זה לא עניין של ידע, לא זה, לשיעור תוכלי תמיד להתכונן יותר טוב, העניין הוא כנישה שלך, אני מכירה שהיית קצת לחוצה, אבל את יודעת על התלמידים נורא, ורק מפני שלא ענו לשאלות שלך כדיוק כמו שרצית, לא טוב להבנים לכיתה רגשות אשמה, זה משחק אתם, אמרת להם, מה אתכם, למה אתם לא חושבים... והצהר, גם לא הבנת, ששרון הצביע, ועמית לחש תשובות יפה... להרגיש אתם קצת, זה חסר מאוד, מרים החלה לאסוף את חפציה אל תוך הארנק, וגם עוד רבר, אמרה, התרומה שלך, החידוש שמצאת בספרה, זה מעט מרי, והלא הם כבר בחטיבת הבנינים, האם מרגישה להם שוב ושוב: אכזרהם רודף שלום, הלא זה מוכן מאליו, כל מי שקדור את הפיק הזה יכול להכין, ועוד כגיל הזה, אבל הנושא הוא הרי הפיזור והנזק, או כבקשה, שתהיה איוו האורה אמנותית קטנה, המלים... תראי משהו, ואכזרהם כבר מאר במקנה כבסוף ובוהי, כבר מפני שזה כטיו שצמח כחברה של נורים, או את הרכוש לא אורסים ככמות אלא כמשקל, כי הם סוחכים בכל איתם, וכאמת, בנפשו, כתוב, ולא נש אתם האיוו לישבת יחור, ראינו לא כתוב שורה צנוף מרי, אלא שהיה כבר מרי, וככה יוצאים שני הבנינים תמונה אחת שלמה, סילים, מטבעות לישון, אם משחזרים את הכסים שלהן, נפתח לנו עולם דווקא לאז אכזרהם רודף שלום, כי ריל, מי לא רודף שלום המערך רודף שלום, הליכוד רודף שלום, מורה טובה, שתרניש יותר? ומרים מרד קמה וחייכה אל ערית ויצאה, עשר שנים, הסגור כבר נסגב את תופעת כפילו, קור הקדמול מתיישר עם השוק, או כשהחלט שחישאר, כמה תרמו להחלטה גם הפנים החלקים והריסים האורבים... אבל כשרוא מתנהלת לה בעלייה תלולת אל בנייני הכיתות אני רואה אותה מתרוממת כחן מתוך הורם, אל הגרה

ערב יום דביסורים — אין שידורים

[illegible]

ותו. אלכסיס מלך בית לתת
דמיון שלה בסף הדמיונים,
נשבע כי יתקם בה. סאלון
עם הדומה שמיטל באדם.
לחל כמנו רמז למחלתו של ג'ף.

ששפחה. אורי חלק יוד, איתם
גרים נגד העבודות, ופוש
חדתו של ביקר — הרגילות.
חדר לביתי וממשך למגרש
מזאת את מהלית.

[illegible]

הוא ידוע 101 ומתחילים לשם
הענייה עם וואל דק וע
הוא מזה אחרים ארץ לכ
ומה ואם למס על
הערה והאחרון של הארץ

המנסה להיזקק לזה, הוא פוגש את
גם תבנו דיו, הוא פוגש את
הזל הצעירה המבשרת, המ
לפתח קריירה של זמרת, מתחם
בניהם מערכת יחסים שב
מכאן | ומכאן.

[illegible]

07.05 תולעת בוקר — צביקה ש
ועיתוני סוף שבוע.
00.05 בוקר טוב ישראל —
אקספליה יומית עם
מירדן, אילנה ריין ויעל ד

